1860. **N°. 17.**

LEYDSCHE COURANT.

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaterdag Avond.

WOENSDAG 8 FEBRUARIJ.

De Prijs der Courant is f 12 in het jaar; de afzonderlijke Nommers worden tegen 10 Centen afgegeven.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 7 Februarij.

De senaat onzer hoogeschool heeft aan den heer A. Réville, predikant bij de Waalsche gemeente te Rotterdam, het doctoraat in de godgeleerdheid *honoris causa* opgedragen.

— Wij vernemen dat de Leydsche afdeeling der Holl. maatschappij van fraaije kunsten en wetenschappen op Woensdag den 15den dezer eene vergadering met dames zal houden, waarin als spreker zal optreden dr. A. Pierson, van Rotterdam.

— Blijkens eene gedane oproeping zal er in de maand Junij aanst., bij gelegenheid der akademische feesten alhier, eene reunie worden gehouden van oud-studenten, te weten van hen die als zoodanig bij onze hoogeschool zijn ingeschreven van 1 Jan. 1851 tot 1 Jan. 1856.

— De wel-eerw. zeer gel. heer H. Heyen, pred. te Maastricht, heeft het beroep, door den kerkeraad der evang. Luth. gemeente alhier op hem uitgebragt, aangenomen.

— De drie kinderen, waarvan Alida Arkeveld, huisvrouw van Jacob Mepte, op den 1sten dezer, den verjaardag van H. K. H. prinses Frederik, is bevallen, hebben de volgende namen ontvangen: 1°. Louisa Augusta Wilhelmina Amalia, 2°. Augusta Wilhelmina Amalia Louisa, en 3°. Wilhelmina Amalia Louisa Augusta. Zij werden Zondag ll. in de Oosterkerk door ds. A. Rutgers van der Loeff gedoopt.

— Door Z. M. is als burgemeester der gemeente Soeterwoude herbenoemd de heer mr. P. van Outeren.

— Bij gelegenheid van 's konings aanstaanden verjaardag, op 19 dezer, zullen in de garnizoenen militaire feesten plaats hebben. Bij die gelegenheid zullen de vorderingen worden nagegaan, die in de verschillende vakken van onderwijs zijn gemaakt. Aan die militairen, welke in het geven van onderwijs hebben uitgemunt, zullen belooningen worden toegekend.

— De inspecteur van de geneeskundige dienst der landmagt heeft ter kennis gebragt van de ouders of voogden, die voor hunne zonen of pupillen de toelating als kweekeling bij 's rijks kweekschool voor militaire geneeskundigen mogten verlangen, dat op den 4den Julij aanst. een vergelijkend examen over de aspiranten zal worden gehouden, en dat vóór den 1sten Mei 1860 een daartoe strekkend verzoekschrift aan hem inspecteur portvrij zal moeten worden ingezonden.

— Men verneemt, dat Z. M. het wapen der kavallerie verminderd heeft met 2 generaals (brigade-kommandanten) en 5 hoofdofficieren (majoors), zijnde de twee brigades van gemeld wapen vervallen en de formatie van elk regiment dragonders verminderd met 1 majoor. Dat besluit zal in werking treden met den eersten April a. s.

— Het getal candidaten tot de heilige dienst bij de Ned. hervormde kerk bedroeg 1 Jan. 1860 151. Den 1sten Jan. 1858 was dit getal 130 en den 1sten Jan. 1859 148, zoodat het getal in het laatste jaar slechts met 3 vermeerderd is.

— In de r. k. kerken van het bisdom Haarlem hebben Zondag ll. inzamelingen van gelden plaats gehad ten behoeve van den Paus. Men verzekert dat er o. a. te 's Gravenhage eene aanzienlijke som is ontvangen.

— Volgens de *N. R. C.* zou dr. S. A. Naber, rector van het gymnasium te Haarlem, benoemd zijn tot rector van het gymnasium Willem III te Batavia.

— Men verzekert, zegt de *U. C.*, dat het plan bestaat om in het volgende jaar, tijdens de feesten der Utrechtsche akademie, aldaar eene groote tentoonstelling van inlandsche en vreemde schilderkunst te houden; bij een goed gelukken dezer tentoonstelling, zou men die om de 5 jaren trachten te herhalen.

— De heer Bakker, onlangs te Zutphen overleden, heeft aan de diaconie der hervormde gemeente aldaar onderscheidene legaten vermaakt, te zamen een bedrag uitmakende van *f* 9000.

— Uit Groningen meldt men het volgende: Als een bewijs van hooge belangstelling in onzen vaderlandschen landbouw en veestapel, wordt uit Usquert gemeld, dat het genootschap ter bevordering van nijverheid, gevestigd te Onderdendam, in zijne vergadering van 30 Jan. ll. met eenparigheid van stemmen heeft besloten, om eene som van *f* 1000 als maximum beschikbaar te stellen, tot aankoop en invoer van éene Engelsche koe, van van het zoo beroemde Durham-ras.

— Omtrent de opening van de theologische kweekschool te Stellenbosch, Kaap de Goede Hoop, berigten de dagbladen van daar dat die op eene plegtige wijze heeft plaats gehad. De lessen zijn geopend, en schoon het getal studenten voorloopig slechts vier bedraagt, is er alle kans dat er binnen een jaar een vrij goed aantal bijeen zullen zijn. Twee van de jongere leeraars der Nederd. herv. kerk zijn tot hoogleeraars aan de kweekschool benoemd, en aan dezen is het geheele onderwijs, zoowel dat in de godgeleerdheid als in de voorbereidende wetenschappen, voor zoover deze aan de kweekschool zelve onderwezen worden, opgedragen.

's GRAVENHAGE, 7 Februarij.

Z. M. heeft den gezagvoerder van het Ned. Indisch particulier stoomschip *Batavia*, C. C. L. Neyts, benoemd tot ridder der 4de kl. van de Militaire Willemsorde, ter zake van zijne verrigtingen op de Slakow-rivier, ter Westkust van Borneo, in 1853, tijdens hij dienende was aan boord van 's rijks stoomschip *Celebes*.

— Z. M. heeft aan jhr. P. Damas van Citters, lid van geden. staten van Zeeland, vergunning verleend tot het aannemen der onderscheidingsteekenen van officier der Leopoldsorde, hem door den koning der Belgen geschonken.

— Tot kantonregter te Cortgene is benoemd de heer mr. N. H. van Nes van Meerkerk, advocaat te Utrecht.

— Bij kon. besluit van 5 dezer is: 1°. met het einde der maand Julij aanst. opgeheven de rijkskweekschool van onderwijzers te Haarlem en tegen dat tijdstip den heer G. H. Geerligs, tijdelijk directeur van en onderwijzer bij die inrigting, op zijn verzoek, verleend een eervol ontslag uit zijne betrekkingen bij de kweekschool; 2°. bepaald, dat er drie rijkskweekscholen van onderwijzers zullen worden opgerigt, te vestigen te 's Hertogenbosch, Haarlem en Groningen; 3°. tot directeur der kweekschool te 's Hertogenbosch benoemd de heer F. B. Trosee, doctor in de letteren, rector van het gymnasium te Boxmeer en schoolopziener in het 5de district van Noord-Brabant; tot directeur der kweekschool te Haarlem, de heer A. L. Gastman, doctor in de letteren en schoolopziener in het 7de district van Zuid-Holland; tot directeur der kweekschool te Groningen, de heer D. Brugsma, schoolopziener in het 5de district van Groningen.

— De luit. ter zee 2de kl. jhr. J. M. Clifford Kocq van Breugel, dienende bij de zeemagt in Oost-Indië, is op verzoek eervol uit 's rijks zeedienst ontslagen.

— HH. KK. HH. prins en prinses Frederik en prinses Marie zijn heden middag van hunne buitenlandsche reis in goeden welstand alhier teruggekeerd.

— Men begint reeds toebereidselen te maken voor de illuminatie, die op 's konings verjaardag alhier zal plaats hebben.

— Het hof heeft den rouw aangenomen voor den tijd van vier dagen, wegens het overlijden van de groot-hertogin weduwe Stephanie van Baden.

— Bij het ministerie van financiën is ontvangen *f* 40, onder het postmerk Utrecht, tot voldoening van verschuldigd successieregt ingezonden.

— H. M. de koningin van Spanje heeft onzen stadgenoot, den heer H. Enthoven Lz., een der leden van de firma L. J. Enthoven en Co. benoemd tot ridder der orde van Isabella.

Eerste Kamer der Staten-Generaal.

Zitting van Maandag 6 Februarij.

Aan de orde is de voortzetting der beraadslagingen over het wets-ontwerp betreffende de spoorwegen.

De heer Cremers verklaarde, welke bezwaren ook tegen het voorstel waren ingebragt, vóór de wet te zullen stemmen. Aller wenschen zou men wel niet vervullen; strijd tusschen sommige streken zou blijven bestaan, maar door eenen anderen weg in te slaan zou men de meerderheid van voorstanders slechts verplaatsen. Wat het finantiële betrof zouden deze wegen vele offers eischen, maar wilde men ijzerbanen, dan moest men iets wagen. De heer Andringa de Kempenaer rangschikte zich onder de gematigde voorstanders van spoorwegen, maar kon toch het onderhavige plan niet goedkeuren, want hij zag daarin vele bezwaren, vooral in de overbruggingen, welke als zoo hoogst gevaarlijk door deskundigen waren voorgesteld, en niet minder in de aangegeven rigtingen. De heer Huydecoper van Maarsseveen was van meening dat het staatsbelang de aanneming om meer dan eene reden verbood. Deze spoorwegen toch zouden niet aan het beoogde doel beantwoorden en te groote lasten op den staat overdragen. De heer van Rijckevorsel had finantiële bezwaren tegen het ontwerp; om onderscheidene redenen durfde hij den last van den rente-waarborg niet op den staat leggen. De zuiderlijn, zooals die was voorgesteld, achtte hij beter dan die van een geconcentreerd stelsel. De heer Sassen rekende zich verpligt het voorgedragen stelsel goed te keuren, aan aller wensch kon niet worden voldaan, maar men had getracht zooveel doenlijk daaraan te gemoet te komen. Het gevraagde offer ging de krachten der natie niet te boven, en moet, naar hij oordeelde, de toestand des lands als gunstig daarvoor worden beschouwd. — Morgen voortzetting.

Zitting van Dingsdag 7 Februarij.

In deze zitting hebben nog de heeren van Eysinga *tegen* en de Vos van Steenwijk en van Royen *voor* het ontwerp gesproken. Daarna hebben verschillende sprekers hun gevoelen nader ontwikkeld. Daar de ministers nu aan het woord waren, is de voortzetting der beraadslaging bepaald op morgen.

De heer van Eysinga heeft in den loop zijner rede de veronderstelling geuit, dat de voordragt met meerderheid van éene stem zal worden verworpen.

ENGELAND.

LONDEN, 5 Februarij.

De *Morn. Post* heeft op nieuw de verzekering gegeven, dat Engeland en Frankrijk overeengekomen zijn, geene vreemde tusschenkomst in Italië te dulden, dan wanneer al de groote mogendheden daartoe hare toestemming hadden gegeven. Ten aanzien van de wijze van stemming over de quaestie der aanhechting, welke in de Midden-Italiaansche staten gevolgd zou worden, had verschil van gevoelen bestaan. Frankrijk had echter van zijn voorstel, om het vraagstuk door het algemeene stemregt te doen beslissen, afgezien, en de beslissing zou dus waarschijnlijk overgelaten worden aan hen, die daartoe op de gewone wijze door de kiezers werden benoemd.

— Lord Normanby heeft in het lagerhuis aangekondigd dat hij eene interpellatie tot de regering zal rigten omtrent het handelsverdrag met Frankrijk. Men verwacht de mededeeling van het verdrag op Vrijdag aanst.

— Uit officiële opgaven blijkt dat gedurende het jaar 1859, alleen in Engeland, het getal der geboorten dat der sterfgevallen met 248,809 heeft overtroffen. Het pauperisme wordt gaandeweg minder.

— Te Manchester is de katoenspinnerij van de Hanover Mills Company door brand vernield. De schade wordt op 25 à 30,000 £ begroot.

— Den 18den dezer had in den tunnel van Yorkville eene botsing tusschen twee spoortreinen plaats, waardoor ongeveer 50 menschen zwaarder of ligter gekwetst werden, zonder dat iemand hunner echter het leven verloor.

— Met een Deensch vaartuig zijn te Plymouth 11 schepelingen aangebragt van de barkschepen *Stark* en *William Marsland*, die, ten gevolge van het niet voeren van licht door laatstgenoemd vaartuig, in den nacht van 21 Jan. op 100 mijlen ten westen van Lissabon, zoo geducht in botsing kwamen, dat beide weldra met eenige passagiers en matrozen in de diepte verdwenen; de overlevenden werden, in eene boot dobberende, door het Deensche schip opgemerkt en aan boord genomen.

— In het noorden van Schotland is zooveel sneeuw gevallen, gepaard met sterken wind, dat verscheidene personen half verkleumd, anderen dood er onder uit zijn gehaald."

FRANKRIJK.

PARIJS, 5 Februarij.

De *Moniteur* heeft een rapport medegedeeld van den minister van oorlog aan den keizer, waaruit blijkt dat aan het wetgevend ligchaam eene wet zal worden voorgedragen, om het reeds op 140,000 man vastgestelde contingent der klasse van 1859 tot op 100,000 man te verminderen. Het doel van deze bekendmaking is zeker geweest om de gemoederen gerust te stellen voor het gevaar van eenen nieuwen oorlog, die uit de verwikkelingen van de Italiaansche zaak zou kunnen geboren worden. Dit doel wordt echter daardoor noch hier noch in Engeland bereikt, want men is te zeer bekend met de voortreffelijke organisatie van het leger en met den spoed, waarmede het van den voet van vrede op dien van oorlog kan worden gebragt. Die bekendmaking kan alleen nuttig zijn voor het Engelsche kabinet, bij de beantwoording der aanvallen die in het parlement tegen het bondgenootschap met Frankrijk zullen gedaan worden.

— Men verzekert hier dat het vraagstuk omtrent de aanhechting van Midden-Italië aan Sardinië aan de beslissing van het algemeen stemregt zal worden onderworpen, vermits alle mogendheden het eens zijn, dat er maatregelen genomen moeten worden om zich stellig te verzekeren van de denkwijze des volks in Italië. Door de Engelsche dagbladen wordt echter gezegd dat het algemeen stemregt niet in toepassing zal worden gebragt. Er moet omtrent dit punt verschil van gevoelen bestaan hebben, en, na het inwinnen van de meening van koning Victor Emmanuel, zou de keizer het algemeen stemregt hebben opgegeven.

Uit Londen wordt gemeld, dat lord Cowley eenige dagen geleden een voorstel aan den heer de Thouvenel heeft gedaan, ten einde de Italiaansche quaestie tot eene oplossing te brengen. Dit voorstel zou de volgende bepalingen bevatten: geheele onzijdigheid; erkenning van de Oostenrijksche heerschappij over Venetië; beschikking van Midden-Italië over zijn toekomstig lot, en zoo men daar de aansluiting met Sardinië verlangt, het verleenen van magtiging daartoe; terugroeping der Fransche troepen uit Rome en uit geheel Italië. De heer de Thouvenel moet daarop verklaard hebben, dat de keizer gaarne over deze punten de zienswijze van den keizer van Oostenrijk zou willen kennen. Een en ander komt vrij wel overeen met berigten uit Weenen, waarin gezegd wordt dat het Oostenrijksche kabinet weigert eene bepaalde belofte van onzijdigheid te doen en volstrekt wil vasthouden aan de grondslagen van den vrede van Villafranca. Bijaldien het congres niet tot stand komt, zou het alleen met Frankrijk in onderhandeling willen treden. Voorts verneemt men van die zijde dat Oostenrijk op het voorwaardelijk aanbod om Venetië in deszelfs magt te laten, geantwoord heeft dat het zelf Venetië zou weten te beschermen.

— Heden is in al de kerken de brief van den Paus aan de bisschoppen voorgelezen, alsmede een mandement van den aartsbisschop van Parijs, waarbij gebeden voorgeschreven worden, opdat de Paus over alle vervolging moge zegevieren.

— De *Constitutionnel* bespreekt thans ook den afstand van Savoye aan Frankrijk. In een artikel van den hoofd-redacteur, den heer Grandguillot, wordt hoofdzakelijk het volgende gezegd: Al de geruchten betreffende den afstand van Savoye en van het graafschap Nizza zijn het gevolg van het voorgevoel van de publieke opinie en eene logische gevolgtrekking uit de feiten. De dagbladpers is getroffen door de genegenheid der bevolking van Savoye voor Frankrijk en door de regtvaardigheid van den maatregel, welke, op het oogenblik dat Piemont zoo zeer vergroot is, aan Frankrijk zijne natuurlijke aardrijkskundige grenzen terug zoude geven. Maar die algemeene rigting van de Fransche dagbladpers blijft geheel en al vreemd aan den officielen invloed. Hetgeen Savoye wil, hetgeen Frankrijk wenscht, schijnt niet twijfelachtig, maar hetgeen de regeringen mogten willen en kunnen doen, blijft bedekt met den diplomatieken sluijer. De bladen, die verzekeren dat het eene besloten zaak is, zijn niet beter onderrigt dan zij, die beweren dat er niets van komen zal. De keizer, de naauwgezette verdediger van de wezentlijke voorwaarden, welke het Europeesch evenwigt verzekeren en waarborgen, zal zeker op die voorwaarden geen inbreuk laten maken, noch ten nadeele van zich zelven noch ten koste van anderen. — Men kan niet zeggen dat 's mans redenering duidelijk is.

— De *Moniteur* maakt de namen bekend van een groot aantal Sardinische officieren, die met de orde van het Legioen van Eer, en van 2000 Sardinische onder-officieren en soldaten, die met de militaire medaille begiftigd zijn geworden.

— Het groote etablissement van de omnibus-maatschappij, nabij de Chapelle St. Denis, is in den afgeloopen nacht afgebrand. De paarden zijn gered.

— Men zegt dat het hoofdtooisel, door prinses Metternich, de echtgenoot van den Oostenrijkschen gezant, bij gelegenheid van het jongste bal in de Tuileriën gedragen en algemeen bewonderd, bestaat uit paarlen en diamanten, ter waarde van een millioen fr.

— Met betrekking tot het berigt, onlangs medegedeeld dat er geraamten waren gevonden in een stuk lands nabij eene herberg te Lucelle aan de Loire, meldt het *Journal de la Nièvre* het volgende: Het aantal gevonden geraamten bedraagt reeds 42. Men heeft die echter niet opgedolven uit het land, gelegen achter genoemde herberg, maar uit een stuk land aan de overzijde van den openbaren weg, die er langs loopt Uit de schouwing blijkt echter dat deze geraamten afkomstig zijn van lijken, die daar minstens 20 jaar geleden zijn begraven. Het is echter zeker dat de herbergier de dader niet is, daar deze in den geheelen omtrek bekend staat als een braaf en oppassend man.

SPANJE.

In de straat van Gibraltar heeft een zware storm gewoed; men herinnerde zich niet de zee ooit in dien toestand te hebben gezien. Dat vele zeerampen daarvan het gevolg zijn geweest, valt niet te betwijfelen.

Wat de geruchten betreffende vredes-onderhandelingen aangaat, deze zijn ongegrond. Er kan daarvan geene sprake zijn voor de bemagtiging van Tetuan of van Tanger. De val van Tetuan wordt elk oogenblik te gemoet gezien, want volgens de jongste berigten hebben de Spaansche troepen weder eene schitterende overwinning behaald. De vijandelijke legerplaats is geheel in hunne magt gevallen, benevens een groot aantal kanonnen, tenten enz.

ITALIË.

De wijze, waarop sommige Fransche dagbladen op den afstand van Savoye aan Frankrijk aandringen, kan niet anders dan ontevredenheid in Sardinië verwekken. De *Opinione* van Turyn blijft dan ook het antwoord niet schuldig, maar laat zich derwijze uit, dat de geruchten omtrent dien afstand er meer en meer door bevestigd worden. Genoemd blad zegt: Het beginsel van nationaliteit behoort niet aan de bevolking te worden opgedrongen. Indien Sardinië genoegzame vergoeding, bepaaldelijk uit het krijgskundig oogpunt, zal hebben bekomen, en indien alsdan Savoye's aanhechting aan Frankrijk, wordt verlangd, het zij zoo: men zou des noods in den afstand van Savoye kunnen berusten. Doch het hertogdom Nizza zou bezwaarlijk een deel van Frankrijk kunnen worden. De belangen en de handelingen der bevolking van dat landschap zijn daarmede in strijd. Sardinië is voor Frankrijk een trouw bondgenoot en een regtschapen vriend. Doch zoo lang Venetië in het bezit van Oostenrijk is, zal het beginsel van nationaliteit in Italië niet tot volle ontwikkeling kunnen komen. Zoo lang zal Oostenrijks nabijheid een aanhoudend gevaar voor Sardinië zijn, en zal geene mogendheid kunnen verlangen dat Sardinië zich verzwakke.

Hierbij kan nog gevoegd worden dat het getal personen, die onlangs te Chambery aan de tegen de aanhechting gerigte manifestatie hebben deel genomen, niet, zoo als de Fransche bladen zeggen, onbeduidend was, maar integendeel zeer aanzienlijk kan genoemd worden. Het meerendeel der dagbladen in Savoye is tegen de aansluiting gestemd.

— Naar men uit Milaan meldt bouwen de Oostenrijkers vier nieuwe forten tot verdediging van Peschiera, en voorzien zij Mantua van meer geschut. Zoo veel mogelijk worden de gegoten kanonnen door getrokken kanonnen van zwaar kaliber vervangen.

— De koning van Sardinië zal op 15 Febr. naar Milaan vertrekken.

— Naar men uit Rome meldt heeft de Paus op 31 Jan. eene deputatie uit de kweekelingen der geestelijke collegiën ten gehoore ontvangen, die hem een adres hebben overhandigd met betuigingen van eerbied en gehechtheid. De Paus moet daarop een antwoord hebben gegeven nog veel krachtiger dan dat op Nieuwjaarsdag aan den generaal de Goyon. Z. H. moet o. a. gezegd hebben dat de tijd der vervolging weder voor de katholieke kerk was aangebroken, ofschoon hare zonen niet aan gevangenis en den martelaarsdood waren blootgesteld; dat eene noodlottige propaganda in Italië haren invloed deed gelden en dat het schiereiland was overgeleverd aan dezulken, die van de ondeugd eene deugd maken; dat de bisschoppen, die aan hunne roeping getrouw bleven, voor huichelaars werden uitgekreten, terwijl politieke misdadigers vergood werden. Ten slotte gaf de Paus als zijn gevoelen te kennen, dat de kerk door die omstandigheden niet zal overweldigd worden. Zij is bereid, zeide hij, om aan de voeten van Jezus neder te knielen, om vergiffenis voor hare vervolgers af te smeeken. Men verhaalde dat de Fransche opperbevelhebber bij deze ontvangst tegenwoordig was.

PRUISSEN.

BERLIJN, 5 Februarij.

Men heeft ook hier kennis gekregen van onderhandelingen, die door Frankrijk en Engeland met de Oostenrijksche regering zijn aangeknoopt,

over de erkenning van het beginsel van onzijdigheid en het beslissen over den toekomstigen regeringsvorm in Midden-Italië door de bevolking zelve. Over den afstand van Venetië wordt niet gesproken. Oostenrijk is weinig geneigd omtrent beide punten toe te geven, en zou zelfs verlangd hebben dat de Fransche troepen uit Rome werden teruggeroepen. Keizer Napoleon zou daartegen niets hebben, indien de Paus daarmede genoegen nam en zich verbond geene vreemde hulp in te roepen.

— Er heeft zich hier eene commissie gevormd, bestaande uit ongeveer 50 personen die zich ten doel stelt het inzamelen van bijdragen tot het stichten van een gedenkteeken ter eere van Göthe.

— De koning van Beijeren heeft aan een der officieren van het leger toegestaan, om aan den veldtogt der Spanjaarden tegen de Marokkanen deel te nemen, namelijk aan een der broeders Schlagintweit, die wegens hunne reizen in Azië zoo bekend zijn, en die op zijne togten gelegenheid hoopt te vinden tot het doen van geographische en ethnographische waarnemingen.

OOSTENRIJK.

WEENEN, 4 Februarij.

Ter verdediging van de weigering des keizers om de deputatie der Hongaarsche protestanten ten gehoore te ontvangen, voert de officiële *Wien. Zeit.* aan dat, volgens de bestaande voorschriften, Z. M. geene deputatiën ontvangt, wanneer niet vooraf zijn verlof tot hare afvaardiging is gevraagd, hetgeen in dit geval niet is geschied. Ook waren de conventen thans niet meer geregtigd deputatiën af te zenden. Van de deputatie zijn alleen die leden, die als bijzondere personen de ministers en andere hoog geplaatste personen wenschten te spreken, door dezelve ontvangen, en is hun de gelegenheid gegeven om hunne persoonlijke zienswijze en wenschen ten aanzien van de aangelegenheden hunner geloofsgenooten aan de regering te doen kennen.

De voorzitters der deputatie, de hh. baron Vay en baron Pronay, zijn na het vertrek hunner medeleden, op verzoek der regering nog eenige dagen in de hoofdstad gebleven, en toen door den keizer ten gehoore ontvangen. De keizer legde bij deze gelegenheid veel welwillendheid aan den dag en verklaarde aan beide, dat het welzijn der evangelische kerk in Hongarije hem na aan het harte lag, even als het welzijn van het geheele land, zoodat eene regeling dezer kerkelijke aangelegenheid en de vereffening van alle zwarigheden zijn ernstige wensch was.

— De veldmaarschalk von Hess is eervol ontslagen uit de betrekking van generaal-kwartiermeester bij het leger en vervangen door den veldtuigmeester baron von Benedek. Von Hess is tot bevelhebber der lijfwacht benoemd.

INGEZONDEN.

Mijnheer de Redacteur!

De *Leydsche Cour.* van 3 Febr. jl. bevat een stuk, overgenomen uit het *Bataviaasch Handelsblad*, waarin door O. de aanstaande benoeming van een rector van het gymnasium Willem III te Batavia besproken wordt. Het doel van Z. Ed. is aan te toonen dat als zoodanig geenszins een doctor in de letteren behoeft in aanmerking te komen, dat integendeel een doctor in de wis- en natuurkunde voor die betrekking veel meer geschikt is. Vergun mij 's mans redenering kortelijk na te gaan, opdat door de openbare drukpers, ook op dit terrein, door wrijving van denkbeelden der waarheid hulde gedaan worde.

Wel is waar schijnt de schrijver slechts gelijkstelling van den doctor matheseos met den doctor literarum te verlangen wat betreft de bevoegdheid om tot gymnasii rector benoemd te worden; maar dat hierdoor slechts een overgangstijdperk zou geopend worden, blijkt uit de duidelijk uitgesproken meening, waartoe Z. Ed. althans »overhelt": »dat de studie der natuurkundige wetenschappen iemand tot beter waarnemer van al wat hem omringt en daardoor in het algemeen tot beter practicus vormt dan de studie der oude letteren." [1]). Wij zullen trachten den heer O. een stut te verschaffen opdat Z. Ed. niet geheel tot deze meening vervalle. Immers dat voor het rectoraat van een gymnasium tot nu toe vrij algemeen een doctor in de letteren de meest geschikte persoon wordt geacht is niet ten gevolge van een begrip, waarin wij »gewonnen, geboren en opgevoed" zijn, maar van een oordeel dat wij als mondigen hebben leeren vellen. Evenzeer als de theoloog studeert met het vooruitzigt om predikant, de medicus om geneesheer te worden, stelt de philoloog zich zijne aanstaande paedagogische loopbaan steeds voor oogen, hetgeen met den student in de wis- en natuurkunde geenszins het geval is. Hij is en blijft »practicus": de heer O. erkent het, zelfs al is zijn plan niet om physicus, chemicus of mechanicus, maar om onderwijzer in de wiskunst te worden. Dat hij hiertoe na afloop zijner studiën berekend is, zal niemand betwisten, maar dit sluit zijne geschiktheid voor het rectoraat nog volstrekt niet in zich. Hiertoe behoort vooreerst een helder inzigt in den gang van het onderwijs in alle leervakken, niet alleen van de wiskunde waartoe doorgaans slechts een betrekkelijk klein getal les-uren bestemd is, maar vooral van de oude- en nieuwe taalkunde, historie enz., waarop onze practicus misschien neerziet, terwijl de philoloog hieraan zijn leven gewijd heeft, en tevens in de wiskunde geexamineerd eene schriftelijke verklaring zijner geschiktheid om hiervan de beginselen te doceren heeft bekomen.

Maar ten tweede behoort de rector meer dan alle andere docenten den takt om met jongelieden om te gaan, hen te leiden en te vormen, kortom paedagogische geschiktheid te bezitten: wanneer wij nu den wis- en natuurkundige hiervoor het best berekend hooren noemen, wekt dit onwillekeurig het denkbeeld bij ons op dat de Indische kinderen de machines zullen zijn, waarop onze practicus zijne proeven zal toepassen, een liefelijk vooruitzigt voor de Indische jeugd! Neen een rector moet niet alleen »waarnemer van al wat hem omrigt" zijn: hij moet veeleer zich zelven leeren kennen, niet om te weten hoeveel vet zijn ligchaam bevat, maar om het *ken u zelven* in zijne oorspronkelijke zuiver geestelijke beteekenis in toepassing te brengen en daardoor ook tot het verstand en hart der jongelieden te leeren doordringen.

Wanneer werktuig- of scheikunde hier baatten, waarlijk menig architect of apotheker zou onzen gestudeerden practicus overschaduwen. Neen niet de physische en chemische praktijk is het, die hem boven deze doet uitmunten: daarin overtreffen zij hem verre: het is de classieke opvoeding die hij in zijne jeugd ontvangen heeft, die zijn geest verlicht, zijn oordeel gescherpt, zijn smaak gevormd en hem daardoor tot het uitbreiden zijner wetenschap in staat gesteld heeft. Wel nu aan wien is onze practicus dit alles oorspronkelijk verschuldigd? Of is hij zijne leermeesters voorbij gestreefd? Integendeel, voorheen moge dit wel eens het geval geweest zijn: tegenwoordig wordt meer en meer die vormende, zoo men wil theoretische, basis veronachtzaamd, waarvan de gevolgen ook hier te lande bespeurd worden evenzeer als in Frankrijk, hoewel de practici nog slechts aldaar over het intellectueel verval, dat onder hen begint te heerschen openlijk geklaagd hebben.

Wanneer dus de wet hieromtrent werd veranderd, zou het, vertrouwen wij, niet in den geest van den heer O. zijn: wel gunnen wij den onderwijzers in de wiskunst even als den onderwijzers op de lagere scholen van harte eene vermeerdering van bezoldiging, maar wanneer ooit voor de eersten de toegang tot het rectoraat (niet zoo als te Maastricht van eene enkele afdeeling maar van het gansche gymnasium) geopend wordt, achten wij het billijk dat ook de anderen, hetzij dan kosters of meesters aan armscholen en vooral de docenten in de nieuwe talen die bevoegdheid bekomen. In allen gevalle beroepen de philologen zich tegenover deze geenszins op den »economisch-politischen grond" van den heer O. Zij verlangen geene betrekking te koopen, maar zijn het met de spelende kinderen bij Horatius eens:

Rex eris, aiunt, si recte facies!

LEIDEN, 5 Februarij 1860. H.

[1]) Waaruit dan de heer O. afleidt dat de beoefenaars der eersten »meer geschiktheid hebben opgedaan om directeur eener inrigting van onderwijs te worden" dan die der laatstgenoemde wetenschappen.

AKADEMIE-NIEUWS.

PROMOTIE AAN DE LEYDSCHE HOOGESCHOOL.

Den 4den Februarij de heer G. Zaalberg, med. doct. alhier, in de verloskunde, na verdediging van stellingen.

ADVERTENTIEN.

Bij de Boekhandelaren VAN DEN HEUVELL & VAN SANTEN, Breedestraat over de Vrouwesteeg, staat de inteekening open op den **JAARGANG 1860** van het

BIJBELSCH DAGSCHRIFT,

OF

DE INVLOED DES CHRISTENDOMS OP HUISSELIJK EN MAATSCHAPPELIJK GELUK.

GODSDIENSTIGE OVERDENKINGEN OP IEDEREN DAG DES JAARS.

ONDER MEDEWERKING VAN 50 PREDIKANTEN.

Elk Inteekenaar ontvangt bij de eerste aflevering eene fraaije **PREMIE-PLAAT**, voorstellende *HUISSELIJKE GODSDIENST*, naar de teekening van HANIN, *lecture de la bible*, benevens eene toepasselijke **LEERREDE**, door D^s. C. E. VAN KOETSVELD, over Jozua 24 vs. 15^b.

De prijs van **iedere aflevering** van 90 bladzijden, is slechts **40 Cents**, terwijl ook eene *Volksuitgave* à **20 Cents de aflevering** verschijnt.

Dus ontvangt men voor slechts *f* 2.40 of 4½ Cent per week, een boekdeel van bijna 1000 bladzijden, van dit GOEDKOOPE en DEGELIJKE DAGBOEK.

THE DEFENDER,

EN

National Assurance and Investment Association.

ENGELSCHE LEVENSVERZEKERING-MAATSCHAPPIJEN.

Goedgekeurd bij Parlements-Acten 7 en 8 Victoria, Cap. 110, en 17 en 18 Victoria, Cap. 43.

WAARBORGEN: Een kapitaal van twaalf Millioen Gulden en Inschrijving op het Nederlandsche Grootboek voor Lijfrenten.

Directie voor Nederland: ROTTERDAM, West-Nieuwland, 4—83.

Agenten te *Leyden*: de Heeren J. VAN BENTEN, Apothecarsdijk, Wijk VI. N°. 17, en J. M. HENDRIKSE, Botermarkt, Wijk IV. N°. 5, alwaar inlichtingen en prospectussen kosteloos te verkrijgen zijn en Verzekeringen op overlijden, toekomstige Kapitalen en Lijfrenten, (met teruggave der gestorte sommen bij overlijden), dadelijk ingaande Lijfrenten, en van Pensioenen aan Weduwen en Weezen worden opgenomen.

De koopsommen *voor dadelijk ingaande Lijfrenten* worden, ten name van de *Renteniers* voor Vruchtgebruik en ten name der Maatschappij voor blooten eigendom, onvervreemdbaar gedurende het leven van de Renteniers, *ingeschreven op het Nederlandsche Grootboek*, en de Certificaten daarvan aan de *Rentetrekkenden* zelve tot waarborg voor de rigtige nakoming van het Contract in handen geven.

Directie voor Nederland,
S. VAN DER HELD, Wz.

JAN VAN REES en ZOON,

TE ZWOLLE,

gaan voort hunne **Theeën**, uitmuntende door kracht, geur en waterhoudendheid, in verzegelde pakjes voorzien van stempel, prijs en nommer, verkrijgbaar te stellen voor *Leyden* bij

WILHELMINA VAN PUTTEN,

Breedestraat, alwaar Prijs-Couranten te bekomen zijn.

TE KOOP OF TE HUUR:

wordt gevraagd, tegen Mei of vroeger binnen *Leyden* of in deszelfs nabijheid, een logeabel **Huis** met minstens zes Kamers, Keuken, Kelder, enz. Opgaaf van ligging en voorwaarden met *franco* brieven onder Letter **P.** bij GEBROEDERS VAN DER HOEK, te *Leyden*.

Bij de opveiling op Zaturdag 4 Februarij 1860 ten overstaan van den Notaris P. MULLER, te *Leiden* gehouden, zijn de perceelen in bod gesteld als volgt:

N°. 1. Het HUIS op de Breedestraat, Wijk IV. N°. 246 op *f* 1325.—. Nader verhoogd met *f* 50.—. N°. 2. Het HUIS daarnaast, Wijk IV. N°. 247, op *f* 700.—. Nader verhoogd met *f* 25.—. N°. 3. Het HUIS op de Haarlemmerstraat, Wijk VI. N°. 392, op *f* 1300.— en N°. 4. Het WARMOESLAND onder *Oegstgeest*, op *f* 2150.—. Nader verhoogd met *f* 50.—.

Zullende de afslag plaats hebben op Zaturdag den 11^den Februarij 1860, terwijl verhoogingen worden aangenomen, tegen genot van *één vijfde* der verhooggelden en inlichtingen te bekomen zijn ten Kantore van voornoemden Notaris.

Bij de veiling op den 4^den Februarij 1860, ten overstaan van den Notaris J. P. W. SCHERMER, te *Leiden* in het *Heeren-Logement* aan den Burg gehouden, is

Het WINKELHUIS EN ERF, aan den Nieuwen Rijn bij Botermarkt, te *Leiden*, Wijk IV. N°. 31, Kadaster Sectie G. N°. 232, in bod gekomen op *f* 1800.—.

Zullende de afslag plaats hebben den 11^den Februarij a. s. ter zelfder plaatse, des avonds ten 7 ure, terwijl inmiddels verhoogingen worden aangenomen, tegen genot van *één vijfde* van elke verhooging, ten Kantore van voornoemden Notaris.

OPENBARE VERKOOPING,

(na bekomen Regterlijk Verlof,)

aan den Burg, te *Leiden*, op Zaturdag den 11^den Februarij 1860, des avonds ten 7 ure, van:

Twee HUIZEN EN ERVEN, aan de oostzijde van de Waardgracht, Wijk VIII. N°s. 381 en 382, en

Een PAKHUIS EN ERF, op den Zuidcingel, Wijk VIII. N°. 375, allen binnen *Leiden*.

De gemelde perceelen kunnen worden bezigtigd daags vóór en op den dag der verkooping, terwijl inlichtingen te bekomen zijn ten Kantore van den Notaris P. MULLER, te *Leiden*.

GRAANMARKT TE ROTTERDAM, 6 Februarij.

Tarwe, goede en puike van *f* 8.60 tot *f* 9.25; mindere van *f* 7.— tot *f* 8.50. Rogge: *f* 6.20 à *f* 7.20. Gerst: Winter *f* 4.50 à *f* 5.80; dito Zomer *f* 4.50 à *f* 5.40.

Te Amsterdam was de Tarwe, witte Poolsche en bonte *f* 10.— à *f* 10.90. Pruissische Rogge à *f* 7.— *f* 7.40.

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

MAANDAG 6 Februarij.

			Laagst.koers	Hoogst.koers	Gebleven
NEDERLAND Werkelijke Schuld	à 2½	pCt.	64 7/16	64 11/16	64 9/16
Dito Certificaten	3		76	76 1/8	76
Dito dito	4		98 1/8	—	—
Amortisatie Syndicaat	3½		93 1/8	—	—
Handelmaatschappij	4½		—	—	—
O. I. Leening	4		97 1/2	—	—
Aandeelen Holl. Spoorweg	4½		—	—	—
Dito Rijn-Spoorweg	4½		—	—	—
BELGIE,	2½		—	—	—
Dito bij ROTHSCHILD	2½		—	—	—
Dito dito	4½		—	—	—
FRANKRIJK, Certif.	3		—	—	—
Dito dito	4½		—	—	—
SPANJE, Obligatiën	1½		32 11/16	32 3/4	32 3/4
Dito Obligatiën	3		43 1/4	—	—
Dito Binnenl. à 6 m.	3		42 1/4	42 3/8	42 3/8
Bewijzen Coupons			—	—	—
PORTUGAL, te Londen	3		43 3/8	43 1/4	—
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816	5		104	104 1/4	—
Dito dito 1828 en 1829	5		102 1/8	102 1/8	—
Certif. bij dito 1831 en 1833	5		84 [illegible]	85	—
Dito 1840	4		79 [illegible]	79 3/4	—
Dito bij STIEGLITZ & Co.	4		79 1/2	79 5/8	79 1/2
Dito dito Nieuwe	4		79	—	—
Inschrijving in Assign.	6		—	—	—
Certificaten van dito	6		62 1/4	—	—
POLEN, Aandeelen 1835	fl. 500	*f*	157	—	—
Dito Obligatiën	4	pCt.	77 1/4	—	—
PRUISSEN, Obl. te Londen	à 4½		—	—	—
OOSTENRIJK, W. B bij Goll.	5		56 1/4	—	—
Dito	4		—	—	—
Dito Metall.	5		45 1/4	46 1/4	45 [illegible]
Dito Nieuwe	5		66 1/4	67	66 [illegible]
Dito 1847	2½		24 5/8	25 1/8	25 [illegible]
BRAZILIE, 1824 100 £	5		99 3/8	—	—
SARDINIE,	5		—	—	—
PERU, Geldleening 1824	4½		89	—	—
VENEZUELA, Obligatiën 6 pCt. nu	5		25 1/4	25 5/16	—
GRENADA, Obligatiën	3½		14 3/8	14 1/2	—
MEXICO, Obligatiën 1851	3		20 3/8	—	—
N.-AMERIKA, Bankactiën			—	—	—

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. C. DRABBE.